

citati Auctores posse in Religione communi lege prohiberi, ne Prælati via accusationis procedant in visitationibus.

64. Ex quo etiam inferitur posse Prælatos ex justa causa accusationem ipsi factam contra aliquem religiosum absolvere, & etiam impedire accusatorem, ne ultra procedat. Ita bene colligitur ex Sanchez, lib. 6. consil. cap. 4. dub. 1. num. 6. Rodrig. tom. 2. quest. 7. art. 7. & Cajet. & Sotus citati à Sanchez, dummodo hoc fiat ex justa causa, & sine scandalo, & hoc procedit, sive injuria sit publica, sive privata, & damnum alia via possit restaurari, & probatur, quia si est supremus Princeps potest dispensare in lege, & stante justa causa, utpotè communi pace conventus: & si est inferior, & non sit facilis recursus ad Principem supremum ex episcopica, potest inferior ita agere, quia pax, & quietudo maximè interest ad bonum commune, ac reformationem Religionis. Ita Pellizarius tract. 9. cap. 4. num. 88.

QUESTIO XIX.

An accusator possit desistere ab accusatione incepta, si de Reo in particulari non constat?

SUMMARIUM.

65. Accusator potest desistere ab accusatione incepta.

65. Dico, quòd inchoata accusatione si de reo non constat, potest accusator desistere, vel ex charitate, vel ob petitionem alicujus, vel ad majorem pacem, & quietem habendam, quia si ad hoc non tenetur ex officio talis accusatio fuit libera: ergo licitè potest desistere ab illa; sicut & Prælati inchoatam accusationem non proseguunt; ut dixi superiori quest. At verò si ad hoc tenebatur ex officio, tenetur obligationem sui muneris adimplere, & accusationem proseguere Ita Card. Lugo de justitia, disp. 56. num. 9. Dixi nisi de reo constet, quia si de illo in particulari constat; & maximè si de delicto est infamia nata, bonum commune postulat, ne Reus maneat impunitus, ut alii timore pœnæ à similibus fugiant, & idèò accusatio proseguenda.

QUESTIO XX.

An subditus teneatur accusare, vel denuntiare, quando certò scit Prælatum, nullum remedium adhibiturum?

SUMMARIUM.

66. Nemo tenetur accusare si certò scit nullum remedium adhibendum esse à Prælato.

66. Respondeo, quòd quando subdito constat certò, & evidenter Prælatum nullum remedium adhibiturum, vel quia negligens, seu remissus est in puniendo, vel quia est amicus delinquentis; nullus obligatur ad accusandum; seu denuntiandum delicta; quia nemo tenetur ad actum frustraneum, & ad

opus inutile. Ita Cajetanus, Sylvester, Armilla, Tabiena, Durandus, Richardus, Paludan, quos citat, ac sequitur Sanchez lib. 6. Consilior. cap. 2. dub. 8. num. 2. Portel. in dub. Regul. verb. Correctio fraterna, num. 19. Lezana verb. Judex, nu. 7. Advertunt tamen citati Auctores, quod si detur dubium de hoc effectu, præsumendum est pro Prælato, & illi est obediendum. Ita Portel. & M. Lezana.

QUESTIO XXI.

Explicantur tria vitia, quæ contingere possunt in accusatione?

SUMMARIUM.

67. Calumnia, quando quis falsò, & dolosè accusat. 68. Prævaricatores colorant crimina. 69. Tergiversatores faciunt pactum de non accusando.

Tria vitia dati possunt in accusatione; Primum: calumnia. Secundum; prævaricatio. Tertium, tergiversatio: quæ breviter explico Primum; calumnia quando quis aliquem scienter, ac ex proposito accusat falsò, ac dolosè peccat mortaliter, & tenetur restitutione ad damnum; ut deciditur, cap. 2. de calumniatoribus, & cap. Si quem pœnituerit, 2. quest. 3. & expressè definitur, cap. Accusatio, 2. in fine, quest. 7.

Prævaricatores sunt, qui colorant crimen verum sceleratis hominibus, verbi gratia, vel exterius accusando, & secrete iniquos in suis criminibus fovendo, vel qui subterfunt gravia crimina, & levia inculcant, hi graviter peccant, & in laqueum diaboli incidunt.

Tergiversatores sunt, qui facientes pactum non proseguunt accusationem in grave damnum Reipublicæ, aut tertii; hi graviter delinquant, maximè si fiat cum grandi præjudicio tertii, & cum pernicioso mendacio, vel injusta munerum acceptatione Ita D. Thomas 2. 2. quest. 68. art. 3. Navar. Sotus, Bañez, Aragonius, quos citat, ac sequuntur Salon 2. 2. quest. 68. art. 4. Rodrig. tom. 2. quest. 7. art. 6. Miranda tom. 1. quest. 13. Hieronymus Rodriguez Resol. 41. art. 5.



RESOLUTIO VI.

Advocatus.

QUESTIO PRIMA.

Religiosi, interveniente licentia Prælati, & utilitate conventus possunt esse advocati, seu procuratores pro secularibus in judicio forensi civili.

SUMMARIUM.

1. Religiosi cum licentia Prælati munus procuratoris possunt agere, & n. 2.

3. Utraque

3. Utraque conditio simul requiritur. 4. In causis miserabilium personarum non requiritur utilitas conventus.

1. Religiosi non possunt exercere munus advocati, seu procuratoris in judicio forensi pro secularibus, nisi simul concurrat licentia prælati, & utilitas, saltem indirecta conventus, his conditionibus stantibus, tale munus ritè peragere possunt coram giudice seculari in causa civili, coram autem judge Ecclesiastico, etiam in causis criminalibus, ita habetur expressè, cap. Monach. 16. quest. 1. ubi dicitur: Nullus monachorum forensis negotii susceptor, vel executor existat, nisi quod monasterii exposcit utilitas, Abbate sibi nihilominus imperante. Et quamvis textus loquatur de Monachis, ibi etiam comprehendit ceteros Religiosos, non tamen novitios, ut ex multis, & cum multis probat Sanchez lib. 6. in Decalog. cap. 13. num. 1. & 2. & alii communiter.

2. Si verò adversarius objiciat contra Religiosum procurantem in causa seculari licentia prælati, eum non esse admittendum, cum id non vertatur in conventus utilitatem, talis objectio non est audienda, cum ejus non sit inquirere monasterii utilitatem, & hæc sæpe expedit, ut occulta sit, ita ut adversarium lateat.

3. Et cum prædictus textus indistinctè loquatur, & utramque conditionem simul requirat, inde fit quòd una sine altera non sufficit, dispositio Textus firmiter hoc prohibet, & vetat, idèò utraque conditio est necessaria. Ita Pellizarius tom. 1. tract. 6. cap. 12. num. 12.

4. Advertit etiam Novarius in Lucerna Regular. verb. Procurator, num. 4. Quòd in causis miserabilium personarum, pro illis, scilicet, defendendis, ac patrocinandis bene possunt Religiosi de licentia sui Prælati, etiam si inde non habeatur aliqua conventus utilitas, procuratoris munus exercere, hoc enim maximè pertinet ad statum Ecclesiasticum tales personas præsidio destitutas tueri.

QUESTIO II.

An Officium procuratoris susceptum à Religioso sine licentia Prælati sit irritum, & quam necessaria sit hæc licentia pro omni causa?

SUMMARIUM.

5. Officium procuratoris sine licentia Prælati est invalidum, & n. 6. 7. Nec unam causam potest Religiosus patrocinari sine licentia prælati. 8. Si constitutiones non obstant, sufficit licentia Prælati immediati.

5. Ad primum; an officium procuratoris, seu advocati à Religioso susceptum absque Prælati licentia sit validum, ulliusque gratæ teneant; Affirmat Castro Palaus tract. 16. disp. 4. punct. 2. §. 4. num. 5. Tamen distinctio-

ne utendum est, si Prælati scit, & videt Religiosum tale officium exercere, videtur dare suum assensum, & valida sunt gesta, si Prælati ignorat, sine ejus licentia acta sunt nulla, Ita Pellizarius tract. 6. cap. 12. num. 17. Quia religiosus non habet personam legitimam standi in judicio pro se, nec pro alio; absque superioris licentia, quippe æquiparatur servo, cum quo processus est nullus. Et confirmatur, quia Clement. Religiosus, de Procuratoribus, utitur verbo: Non potest. Quòd reddit personam inhabilem, ut probat Sanchez lib. 6. de Matrim. disp. 38. num. 20.

6. Inde bene sequitur, quòd pars opposita, cuius interest, vel judex ex officio poterunt requirere à Religioso testimonium licentiæ, & si non habeat, poterit repelli, ut optimè probat Bellamerus cap. 2. n. 2. quest. 1. de postulando.

7. An autem hæc licentia Prælati, ita sit strictè necessaria, ut neque in una causa liceat regularibus patrocinari in judicio absque illa? Respondet affirmativè Castro Palaus citatus, §. 3. num. 6. quamvis aliqui aliud in contrarium dicant; nam cap. Monach. & citata Clement. de Procuratoribus, cujuslibet causæ patronium prohibetur; unde Religiosi contravenientes peccant mortaliter, cum prohibito de re gravi habeatur. Ita Sanchez in Decalog. cap. 13. num. 10. Pellizarius citatus, num. 13. Fr. Anton. ab Spiti. sanct. in director. tom. 2. tract. 3. disp. 6. num. 1452.

8. Licentia autem sufficit, quòd sit prælati immediati, ut Prioris; in Societate Jesu hæc licentia solum potest esse à Generali, juxta suas Constitut. Franciscani autem, nec de licentia suorum superiorum, possunt esse procuratores, ut ex multis probat Sanchez citatus n. 11.

QUESTIO III.

An Religiosus de alterius mandato saltem possit constituere procuratorem, aut substituere sine sui proprii Prælati licentia?

SUMMARIUM.

9. Sine licentia Prælati non potest. 10. De alterius mandato cum licentia Prælati sine utilitate conventus poterit constituere. 11. De nuntius poterit de alterius mandato nominare.

9. Respondeo non posse, hoc enim ei prohibetur in Clement. Religiosus, de Procuratoribus. Et merito sancenam licet à primo constituyente derivetur potestas substituti, non tamen potest ad alium transire, nisi mediante Religioso, qui sine licentia sui superioris talia facere non potest; ut optimè probat Sanchez lib. 6. in Decalog. cap. 13. num. 12. ex quo refert ipse Sanch. n. 15. Quòd talis substitutio non solum est illicita, sed etiam invalida; nam ad actum forensem nil valet Religiosus sine licentia Prælati.

10. Poteritne de alterius mandato cum licentia Prælati constituere procuratorem, etiam si non



Pellizar. Clem. Rel.

non detur utilitas conventus: Affirmative respondet Pellizar. tract. 6. cap. 15. num. 12. nam ad hoc nec Clementina Religiosus Procuratoribus...

11.

At vero si Religiosus non fuerit constitutus procurator, sed simplex nuntius, poterit alterius nomine dicere, ac nominare procuratorem...

QUESTIO IV.

Utrum si post litem contestatam, Procurator alicujus ingrediatur religionem, possit tunc illam causam proseguere?

SUMMARIUM.

12. Non potest tale munus proseguere?

12.

L. Aug.

Respondeo non posse, tam tempore novitatus, quam post emissam professionem, proindeque revocandum esse, ut constat tum ex L. Ant. Religionis juxta legem procedent. ff. de Procuratoribus...

QUESTIO V.

Prelatus regularis, tenetur religioso Reo dare advocatum, & an hic possit esse secularis?

SUMMARIUM.

13. Advocatus dandus de jure naturali. 14. in causa gravissima, & rara potest dari advocatus secularis. 15. In Religione non servantur apices juris.

13.

Alderete. C. Ex litter. Glossa.

Conveniunt omnes, Prelatum regularem teneri de jure naturali dare Religioso reo advocatum sufficientem, qui illum defendat, patrocinetur, ac consilium præbeat: Advocati patrocinium pertinet ad jus naturale. Ita Alderete lib. 1. Disciplina Religiosa, c. 2. n. 3. & patet ex cap. Ex litteris de officio judicis & Glossa ibidem verb. implorando.

14.

Paulin. Bert.

Ex quo sequitur, quod si in Religione nullus esset omnino sufficiens religiosus, qui in re gravissima reum defendat, tenetur Prelatus illi dare advocatum secularem valde idoneum, quia si ex jure naturæ requiritur advocatus, requiritur advocatus ad tale negotium sufficiens. Dixi (in re gravissima) quia in causis levibus, & ordinariis, id non concederem, pro hac sententia stat Paulinus Bertus

vit doctissimus Ordinis S. August. in praxi criminali, fol. 272. ubi ait: in sua Religione numquam fuisse datum advocatum secularem alicui religioso, nisi semel tantum in una causa, in qua agebatur de condemnatione cum periculo vitæ; & in tali causa, advocatum secularem reclusum fuisse cum reo in una domo secreta, ne ordinis fama, & secretum periclitaretur. Idem tenet Rodrig. tom. 2. quæstionem, quæst. 19. art. 4. Affirmans non esse consuetudinem in religionibus dari advocatum secularem, maxime cum hodie in Religione sint multi viri; & maxime in praxi criminali sufficienter versati.

Pro hac facit etiam, quod tradit idem Rodriguez eodem tom. 2. quæst. 3. §. Pro cuius, & §. sequenti. Ubi dicit, idem in Religionibus non servari apices juris, ne Religiosi teneantur consulere legisperitos seculares, cum Rodriguez. coheret Miranda in ordine judiciali, quæst. 14. art. 7. conclus. 4. non enim debet secreta religionis sciri ab advocatis secularibus. Et confirmatur, quia in causis, in quibus proceditur de plano sine juris apicibus, videtur quod non sit obligatio dari advocatum, ut colligitur ex Clementina, sæpe contingit, de Verborum significatione. Ubi dicitur, quod quando causa committitur cum clausula: Ut procedatur de plano: ait Pontifex; & absint Parium, advocatorum, & Procuratorum contentiones: At Prelati Religionum, habent privilegium, ut in causis Religionum procedatur, de plano, non servatis juris apicibus, ut infra dicam.

RESOLUTIO VII.

Alienatio.

QUESTIO PRIMA.

Quid sit alienatio?

SUMMARIUM.

1. Propriè & strictè, quid sit alienatio. 2. Quid sit dominium directum, & utile.

ALIENATIO propriè, & strictè, est omnis actus per quem dominium transfertur, si latè autem sumatur in materia, favorabili, etiam comprehendit conductionem ad longum tempus, seu perpetuam donationem, venditionem, permutationem, & emphyteusim perpetuam, & etiam contractum sub conditione factum, patet ex cap. Nulli liceat, de rebus Ecclesie non alienandis, Hostiensis, Archidiacono, & Sylvestro, verb. Alien. & emphyteusis, quæst. 6. Lessio lib. 2. de just. cap. 24. dub. 11. Covar. 2. variar. cap. 16. & 17. Balleo verb. Alienatio, num. 1. Villalobos 2. part. summa, tract. 25. difficul. 17.

Cum ergo alienatio importet actum, per quem dominium transfertur, ut diximus, duplex dominium consideratur: Directum & utile: & ut explicat Lessius lib. 2. cap. 3. dub. 1. num. 4. Dominium directum continet solam rei proprietatem, unde continens hoc dominium

Rodrig.

15. Rodrig.

Miranda.

Clem. sepe.

Nulli liceat.

1.

C. Nulli.

Hostiens.

Lessius.

Covar.

Balleus.

Villalob.

2.

Lessius.

Molina.

Quaranta.

niun, dicitur proprietarius; ejus vero, ut notat Molina de contractibus, tract. 2. disp. 464. actus sunt venditio, donatio, & permutatio. Dominium autem utile, solam continet rei utilitatem, & commoditatem; ejus actus, ut refert Quaranta in summa Bullarum, v. Alienatio, n. 16. sunt sex; videlicet, superficiarius, locatio, emphyteusis, libarius, feudus & precaria; his etiam juxta Molinam citatum, adde actus, quibus res alteri traditur, & non pertinet neque ad dominium directum, neque utile; manet tamen periculo alienationis obnoxia, ut pignus & hypotheca; de his omnibus latè Juristæ; de his autem; quæ solùm ad regulares pertinent; agimus.

QUESTIO II.

De multiplici prohibitione, quæ datur de rebus Ecclesie non alienandis maxime de Extravagante: Ambitiosa.

SUMMARIUM.

3. Multiplici jure prohibita rerum Ecclesiasticarum alienatio. 4. Extravagans: Ambitiosa. 5. Sententia affirmat, quod multis in locis non sit in usu. 6. Alia sententia affirmat esse receptam quoad nullitatem, non quoad pœnas. 7. Vera sententia assertit, receptam quoad omnia. 8. Recepta in Hispania & Lusitania. 9. Probatur vera sententia.

3.

L. Jubemus.

Authent.

Trident.

Paul. II.

Paul. IV.

Pius IV.

Extravag.

4.

Valde solemnibus omni communi jure positivo rerum Ecclesiasticarum alienatio est prohibita, jure civili l. Jubemus, & Authent. Hoc jus porrectum, de Sacrosanct. Eccles. & hoc determinatum, ac præceptum in multis decretis, ac decretalibus, & etiam in Conc. Trid. sess. 25. cap. 11. de reform. & de hac re multæ sunt constitutiones Apostolicæ: talem alienationem prohibentes, præsertim à Paulo II. Paulo IV. Pio I V. in Bulla, quæ incipit: Provida. Et hoc etiam rigide prohibent constitutiones speciales sacratum Religionum, & in hoc re valde celebris est Extravagans Pauli II. Ambitiosa de rebus Ecclesie non alienandis: Est in corpore juris, & sic habet.

Omnium rerum, & bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omneque pactum, per quod ipsorum dominium transfertur concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem ultra triennium, necnon infundationem, vel contractum emphyteuticam, præterquam in casibus jure permissis, ac de rebus, & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, & tunc eum evidenti Ecclesiarum utilitate, ac de fructibus & bonis, quæ servando fruari non possunt pro instanti temporis exigentia, hæc perpetuo valitura constitutione fieri prohibemus. Quod præcipit observari sub pœna excommunicationis. Prelatum vero alienantem, si pontificali, vel Abbatiali præfulgeant dignitate, ab ingressu Ecclesie interdicit, alios vero Prelatos inferiores suis officiis & dignitatibus, ipso facto, absque ulla declaratione, privatos esse denuntiat, quæ Sylvæira Opuscula.

omnia per sequentes quæstiones altius sunt examinanda, & de his pœnis quæstione ultima.

An verò hæc Extravagans sit hodie usque recepta, & in praxi, maxime dubitatur. Sylvest. v. Alienatio, n. 15. ait non esse moribus utentium receptam. Bonac. de Alienatione, disp. 2. q. unica. punct. 5. §. 1. n. 4. testatur esse paucissimis in locis usu receptam, non solùm quoad privationes officiorum, sed etiam quoad censuras, cui sententia videntur ad hæc referre. Delben. tom. 2. c. 17. dub. 4. sect. 2. n. 15. & Vintigr. de Alienat. art. 1. §. 4. n. 19.

Alii e contra dicunt, quod Extravagans recepta sit, & in usu, ac praxi quoad nullitatem contractus, non vero quoad pœnas excommunicationis, ac alias. Ita Sarmentus, Toletus, Caetan. Salzed. Caetan. Saldo, Quaranta, Zenedo, Gamma, quos citat & sequitur Say: Clavis Reg. lib. 3. c. 4. n. 15. Azor. p. 2. lib. 9. c. 2. vers. Quod attinet. Molina de justitia. tract. 2. disp. 466. n. 100. Clav. Reg.

Tamen simpliciter esse usu, ac praxi recepta tenent Balbinus, Riccius, Henriquez, Redoan. Fachin. Mastrill. Camillos, Fillucius, Calio Palaus, Marcus Anton. Genoven. Gutier. quos citat ac sequitur Barbosa de potestate Episcopii. 3. p. alleg. 95. n. 49. & in Collect. an. ad dictam Extravagant. Tamburin. de jure Abbatum, disp. 12. quæstio 12. n. 12. M. Lezana in Consiliis, consil. 25. n. 35. & seqq.

Et quod sit communi usu recepta in tota Hispania, & Portugallia testatur Avendan. Salzedos, Dias Gutier. Molina, quos citat, ac sequitur Phœbus decis. 82. & quod in nostris Lusitania habeatur in communi usu affirmant Barbosa apud Tamburin. citatum, Gamma, Caldas, ut refert, ac sequitur Phœbus supra, Lezana. Rebellen de justitia, 2. lib. 10. q. 5. n. 9. Molina & alii, ut testatur Fragolus 2. part. lib. 11. disp. 24. §. 5. num. 6.

Probatque hanc sententiam Filluc. tract. 44. l. 1. n. 8. cum Vasq. Quaranta, tum qui ex eo quod est inserta in corpore juris, indeque præsumitur usu recepta, isti contrarium probent: tum quia quotidie ea citatur in foro judiciali, & Romana Curia pro ejus observantia pugnat: tum quia praxis Datarie ita se habet, & juxta illam se regit in expediendis Brevibus: tum quia in Sacra Pœnitentiaria quotidie emanant absolutiones à censuris, dispensationes, & habilitationes quoad contravenientes, quod est signum Papam eam velle observari, absolute loquendo. Ita Fillucius addens tamen num. 9. hujusmodi constitutionem in aliquibus partibus non esse usu receptam quoad pœnas, & censuras, maxime verò quoad nullitatem.

QUESTIO III.

Propositur aliud decretum Urb. VIII. prohibentis alienationem rerum Ecclesiasticarum.

SUMMARIUM.

10. Decretum Urbani VIII. vocamus omnia privilegia.

P

E